UCHWAŁA NR XIV/108/2019
RADY GMINY DOBRCZ

z dnia 30 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2019 r. poz. 506, 1309, 1696, 1815) w związku z art. 4^1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277), Rada Gminy uchwala, co następuje :

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok" o treści jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Dobrcz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku.

Przewodnicząca
Rady Gminy Dobrcz
mgr Monika Kuberska

Załącznik Nr 1
Do Uchwały Nr XIV/108/2019
Rady Gminy Dobrcz
z dnia 30.12.2019 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020

Gmina Dobrcz

ROZDZIAŁ I

1. Wstęp

Obowiązek podejmowania działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Podstawą prawną jest art. 4^1 ust 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277).

W szczególności działania te obejmują:

1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13^1 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ponadto, istotne z punktu widzenia zasad finansowania zadań z gminnego programu profilaktyki jest wejście w życie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2019r. poz. 2365 t. j.), w której wskazano, że jednym z zadań z zakresu zdrowia publicznego jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Opracowany został zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016 poz.1492 t.j.). Zadania przewidziane do realizacji, zapisane w poniższym programie są kontynuacją działalności prowadzonej w latach ubiegłych. Doświadczenia zdobyte podczas

dotychczasowej realizacji pozwalają na dokładniejsze poznanie środowiska lokalnego oraz jego potrzeb.

Ustawodawca wskazał gminom źródło pozyskania środków finansowych na realizację wskazanych zadań własnych. Jest to tzw. fundusz alkoholowy, czyli dochód gminy pochodzący z opłat za korzystanie z zezwoleń na detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych i nie może być przeznaczony na inne cele. Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Przy opracowaniu niniejszego Programu uwzględnione zostały także wskazówki wynikające z Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Diagnozy Problemów Społecznych sporządzonej w 2019 roku.

Z roku na rok rośnie spożycie alkoholu w Polsce. Problem jest o tyle alarmujący, że po alkohol sięgają coraz młodsi ludzie. Alkoholizm staje się problemem nie tylko zdrowotnym, ale też społecznym, gdyż towarzyszy różnym niepokojącym zjawiskom, takim jak: przemoc domowa, konflikty z prawem, demoralizacja dzieci i młodzieży, rozpad małżeństw. Koniecznym staje się więc podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży alkoholu, a także działań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych.

Szczególnie istotne jest, aby działania takie podejmowane były już na poziomie lokalnym. Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

2. Diagnoza problemów

Według danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych kształtują się następująco:

Różne kategorie problemów Alkoholowych	**Populacje osób**	**W Polsce**	**W gminie około 10 tys. mieszk.**
Osoby uzależnione od alkoholu	około 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	około 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych	około 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7 % populacji	2-2,5 mln	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	Około 530 osób: dorosłych i dzieci

Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne pozwalają oszacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 800 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie na ok. 2,5 mln. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol w Europie znajduje się na drugim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Szacuje się, że w Polsce każdego roku z powodu nadużywania alkoholu umiera kilkanaście tysięcy osób. Dlatego niezmiernie ważna jest kompleksowa diagnoza nadużywania alkoholu przez mieszkańców, skutków jakie niesie za sobą jego nadużywanie oraz zaoferowanie pomocy potrzebującym, w tym zarówno rodzinie jako całości, jak i poszczególnym jej członkom.

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Najczęściej to rodziny osób pijących szkodliwie i uzależnionych zgłaszają się do różnych instytucji udzielających pomocy z oczekiwaniem skłonienia ich pijących bliskich do podjęcia leczenia uzależnienia. Ważnym zadaniem osób pomagających

jest kompleksowa diagnoza sytuacji rodzinnej oraz zaoferowanie pomocy zarówno rodzinie jako całości, jak i poszczególnym jej członkom.

Picie alkoholu przez młodych jest najczęstszym zachowaniem ryzykowanym i warto o tym pamiętać przy ustalaniu priorytetów w działaniach profilaktycznych. Spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie prowadzi często do podejmowania innych zachowań ryzykownych i zaburza proces rozwojowy. Wśród szkód można wymienić np. upośledzenie czynności poznawczych: koncentracji uwagi, zapamiętywania, uczenia się, kontroli emocji. Bardzo ważne w planowaniu i realizacji działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych jest dokładne rozpoznawanie problemów na terenie miasta i gminy, zachowań związanych z konsumpcją napojów alkoholowych, struktury spożycia oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanego uzależnieniem.

Działania podejmowane przez Gminę Dobrcz w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych są zaadresowane do wszystkich jej mieszkańców, a nie tylko do tych, którzy piją alkohol. Bezpośrednimi odbiorcami działań uruchamianych w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są osoby uzależnione od alkoholu, ich rodziny, dzieci wychowujące się w takich rodzinach, nastolatki sięgające po alkohol oraz ofiary przemocy w rodzinie.

2.1 Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Na koniec 2018 roku w Gminie Dobrcz zamieszkiwało **11 475 osób**. Najwięcej mieszkańców zamieszkuje takie sołectwa jak: Dobrcz (1 984 osoby), Kotomierz (1 125 osób), Borówno (916 osób) oraz Stronno (874 osoby). Do najmniejszych sołectw pod względem liczby mieszkańców należą: Suponin (162 osoby), Strzelce Dolne (205 osób), Zalesie (211 osób), Augustowo (211 osób) oraz Kozielec (230 osób).

Współczynnik feminizacji wskazuje, że na każdych **100 mężczyzn przypada 110 kobiet**, z kolei współczynnik maskulinizacji pokazuje, że na każde **100 kobiet przypada 91 mężczyzn**.

Najwięcej kobiet jest w przedziale wiekowym 30-39 lat (939 osób) oraz 40-49 lat (889 osób). Najmniej zaś jest w przedziale 70 lat i więcej (584 osób) oraz 0-9 lat (610 osób). Najwięcej mężczyzn jest w wieku 40-49 lat (973 osoby) oraz 30-39 lat (941 osób), a najmniej w wieku 70 lat i więcej (350 osób).

Średni wiek mieszkańców wynosi **38,2 lat** i jest mniejszy średniego wieku mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego (41,2 lat) oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,4 lat).

2.2 Dostępność alkoholu

W 2018 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Nakłada ona na gminę obowiązek ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a nie jak dotychczas określenia limitów punktów sprzedaży. W 2018 roku ustalono więc maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Dobrcz, która wynosiła łącznie 19 549.

Liczba zezwoleń w omawianym roku przedstawia się następująco:

- zezwolenia ważne na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży: 28,
- zezwolenia ważne na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży: 7,
- zezwolenia wydane jednorazowo: 1 850.

Wartość alkoholu sprzedanego w 2018 roku na terenie Gminy Dobrcz wynosiła łącznie 8 250 520,28 zł, w tym:

- alkohol do 4,5% (oraz piwa) 4 837 968,80 zł,
- alkohol od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) 424 819,41 zł,
- alkohol powyżej 18% 2 987 732,07 zł.

W 2018 nie cofnięto żadnego zezwolenia na sprzedaż alkoholu. W 9 punktach sprzedaży alkoholu wygasło zezwolenie na sprzedaż, z powodu likwidacji 8 punktów i upływu terminu ważności zezwolenia w jednym punkcie. W ubiegłym roku nie dokonano kontroli punktów sprzedaży.

2.3 Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problemy związane z używaniem alkoholu, występują zarówno w obszarze zdrowia fizycznego jak i psychicznego. Negatywne konsekwencje dotykają nie tylko osoby uzależnione, ale także ich rodziny i osoby w środowisku lokalnym. Oprócz tego, że alkoholizm jest często przyczyną przemocy domowej, powoduje wiele szkód społecznych, takich jak zakłócanie porządku publicznego, przemoc, ubóstwo czy bezrobocie. W celu zapobiegania niekorzystnym konsekwencjom z tym związanych, konieczne jest sprawdzenie skali problemu wśród dorosłych ludzi oraz na tej podstawie zaprojektowanie działań profilaktycznych.

SKALA SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW:

- spożywanie alkoholu zadeklarowało 64% mieszkańców,

- 22% pije okazjonalnie (kilka razy w roku), 20% kilka razy w miesiącu, 12% kilka razy w tygodniu, a 10% codziennie.

RODZAJ SPOŻYWANEGO ALKOHOLU:

- mieszkańcy najczęściej piją piwo, ale znaczna część badanych sięga również po wino i wódkę.

WYKONYWANIE OBOWIĄZKÓW SŁUŻBOWYCH POD WPŁYWEM ALKOHOLU:

- 10% osób przyznało, że wykonywało swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu.

PROWADZENIE POJAZDÓW POD WPŁYWEM ALKOHOLU:

- 7% respondentów zadeklarowało, że prowadziło pojazd pod wpływem alkoholu. 48% mieszkańców było świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu.

SPOŻYWANIE ALKOHOLU W CIĄŻY:

- 9% mieszkańców nie wie, czy picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka,
- 6% respondentów przyznało, że widziało kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie ich miejscowości.

REKOMENDOWANE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE:

- przeprowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie Gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto rozpocząć nadawanie spotów reklamowych bądź audycji na temat problemu uzależnienia od alkoholu. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w Ośrodku Pomocy Społecznej, Ośrodku Zdrowia, Komisariacie Policji, parafii, punkcie konsultacyjnym, szkołach itp.,
- aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się inicjować współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, organizować szkolenia i kursy mające na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych,
- kampania powinna uwzględniać również informację dla mieszkańców Gminy, na temat możliwych form pomocy w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny),
- część mieszkańców spośród tych deklarujących spożywanie alkoholu, przekracza standardową porcję alkoholu [porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100 ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia]. Aby zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia u tych osób, zaleca się tworzenie kampanii mających na

celu informowanie oraz edukowanie mieszkańców na temat konsekwencji spożywania dużych ilości alkoholu,

- prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI) wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie. Ważnym aspektem jest przy tym finansowanie szkoleń dla personelu medycznego (lekarzy, pielęgniarek) w zakresie WRKI oraz zaopatrzenie personelu POZ w materiały do wykonywania badań przesiewowych, materiały dla pacjentów (broszury, ulotki), książki i materiały na temat problemów alkoholowych oraz listy teleadresowej do placówek leczenia uzależnienia,
- podjęcie działań skierowanych zarówno do pracodawców jak i pracowników, których celem będzie przedstawienie konsekwencji prawnych podejmowania pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji,
- szkolenia dla kadry kierowniczej w zakresie adekwatnego reagowania i interwencji wobec pracowników,
- przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. Podejmowanie działań mających na celu zmienię przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez umacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami,
- przeprowadzenie zajęć profilaktycznych w szkołach (wśród starszych uczniów) na terenie Gminy, poświęconych bezpieczeństwu na drogach, z uwzględnieniem właściwych zachowań i postaw wobec uczestnictwa w ruchu drogowym pod wypływem napojów alkoholowych,
- nawiązanie współpracy z policją w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm,
- przeprowadzenie kampanii informującej o skutkach picia w ciąży, jak również zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego i uświadomienie kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu. Przydatne mogą być plakaty lub ulotki, które będą zawierać informację na ten temat,
- dostarczanie wiedzy lekarzom, psychologom, pedagogom oraz wszystkim osobom, które zajmują się pomocą dzieciom z FASD oraz ich rodzinom.

2. 4 Problem alkoholowy z perspektywy uczniów

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Dobrcz wzięło udział 150 uczniów. Badania zostały przeprowadzone wśród uczniów szkół podstawowych. Kwestionariusze ankiety wypełniło 64% dziewczynek i 36% chłopców.

Problem spożywania alkoholu wśród młodych mieszkańców Gminy nie jest alarmujący. Świadczy o tym między innymi fakt, że większość uczniów zostało poczęstowanych alkoholem

i piło podczas uroczystości rodzinnej, co daje do zrozumienia, że możliwe jest to, że to rodzice dali spróbować uczniom alkoholu.

- 79% uczniów spośród tych, którzy spożywali alkohol, sięgnęło po niego bardzo wcześnie, to znaczy przed ukończeniem 13 roku życia.
- żaden z uczniów, spośród tych którzy spożywali alkohol, nigdy nie doświadczył z tego powodu negatywnych konsekwencji.
- zebrany materiał badawczy pokazał, że znaczny odsetek badanych uważa zakup alkoholu w swojej miejscowości za łatwy.
- 80% rodziców wie, że ich dzieci spożywały alkohol – niepokojące jest to, że znaczna część rodziców w ogóle nie zareagowała zapewne dlatego, że samemu dawali spróbować alkohol swoim dzieciom.

REKOMENDOWANE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE:

- zaleca się podjęcie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym wśród dzieci i młodzieży, w związku z tym zaleca się przeprowadzenie programu rekomendowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) – „Fantastyczne możliwości". Głównym celem programu jest opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz ograniczanie problemów związanych z piciem alkoholu przez dorastających poprzez wzmacnianie rodzinnych, indywidualnych i rówieśniczych czynników chroniących,
- przeprowadzenie działań o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Skuteczne mogą okazać się np. profilaktyczne godziny wychowawcze, w czasie których opiekunowie będą podejmować działania profilaktyczne: realizacja rekomendowanych programów, wykorzystanie źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami np. osobami pracującymi z osobami uzależnionymi,
- zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży strategii informacyjnej, w celu poszerzenia wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom, podejmowania racjonalnych wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów wysokoprocentowych. By działania z zakresu strategii informacyjnej, przynosiły oczekiwane rezultaty, powinny być realizowane przez kompetentne osoby, które cechuje wiarygodność, umiejętność wybudzania zaufania wśród dzieci i młodzieży i budowania z nimi pozytywnej relacji. Przekazywane informacje, muszą być rzetelne oraz dostosowane do etapu rozwojowego uczniów. Przydatne mogą okazać się ulotki i plakaty rozpowszechniane wśród dzieci młodzieży,
- rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej,
- podjęcie działań, mających na celu zapobieganie wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież. Przydatne w tym przypadku, będzie zastosowanie w działaniach profilaktycznych

strategii edukacyjnej, która ma na celu rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Zaleca się realizowanie ćwiczeń, gier psychoedukacyjnych, czy warsztatów, które będą rozwijały asertywność, uczyły nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów lub podnoszenia poczucia własnej wartości,

- prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

2. 5 Problem alkoholowy z perspektywy nauczycieli

Według większości nauczycieli w ich szkole prowadzone są lekcje wychowawcze dotyczące uzależnień i asertywności, obserwacja uczniów oraz zapewnienie im bezpieczeństwa podczas przerw, lekcji, zajęć pozalekcyjnych i dyskotek szkolnych, prowadzenie zajęć dotyczących profilaktyki uzależnień, współpraca z rodzicami oraz pogadanki, zajęcia warsztatowe i konkursy. Zdaniem nauczycieli uczniowie najczęściej palą papierosy, piją alkohol i zażywają narkotyki ponieważ chcę się przypodobać innym.

- 16% sądzi, że łatwo jest zdobyć w szkole lub w okolicy papierosy, ma takie zdanie o alkoholu,
- 51 % nauczycieli posiada dużą wiedzę na tematy związane z alkoholem,
- większość nauczycieli zna dobrze lub bardzo dobrze nazwy instytucji pomocowych. 38% badanych nie jest pewnych, czy zna adresy tych instytucji, 36% zna je dobrze. 39% nauczycieli nie jest do końca pewnych, czy zna numery telefonów do tych instytucji, 29% zna je dobrze. 37% badanych nie jest do końca pewnych czy zna strony www instytucji pomocowych, 9% ich raczej nie zna.

Najbardziej skutecznymi działaniami prowadzonymi w szkole są prowadzone lekcje wychowawcze dotyczące uzależnień i asertywności, prowadzenie zajęć dotyczących profilaktyki uzależnień, wystawianie spektakli teatralnych uświadamiających uczniom problem uzależnień oraz obserwacja uczniów oraz zapewnienie im bezpieczeństwa podczas przerw, lekcji, zajęć pozalekcyjnych i dyskotek szkolnych.

<u>REKOMENDOWANE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE</u>:

- organizowanie i finansowanie szkoleń przygotowujących nauczycieli do realizacji programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji,
- podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych, oraz osób pracujących w świetlicach celem zwiększenia efektywności działań,
- ważną rolę w diagnozie dzieci dotkniętych problemem alkoholu, odgrywają nauczyciele, wychowawcy i opiekunowie w placówkach, którzy poprzez obserwację i dyskretne wywiady powinny zwracać uwagę na symptomy świadczące o tym, że dziecko cierpi z powodu uzależnionego członka rodziny. Pomocne mogą okazać się również warsztaty psychologiczne (np.

podczas godzin wychowawczych) polegające na pracy nad samooceną, budowaniem zaufania, ćwiczeniem różnego rodzaju umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w grupie, gry i zabawy pomagające w budowaniu więzi z innymi ludźmi, uczące norm z innymi ludźmi, dające szanse na budowanie pozytywnego wizerunku własnego,

- wprowadzenie na terenie szkoły, jasnych zasad zachowania i konsekwencji ich nieprzestrzegania, a także rozpowszechnianie tych reguł przez nauczycieli, pracowników szkoły, poprzez informowanie i umieszczenie plakatów w niektórych miejscach budynku szkoły,
- prowadzenie szkoleń dla nauczycieli, które będą rozwijały u nich kompetencje kierowania klasą oraz umiejętności właściwego reagowania na niekorzystne zachowania uczniów, wzmacniania pożądanych zachowań i formułowania oczekiwań wobec uczniów,
- organizowanie i finansowanie szkoleń dla nauczycieli dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskie Karty"), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zapewnienie bezpieczeństwa cyfrowego dzieci i młodzieży jest tak samo istotne, jak zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego. Warto uświadomić o tym nauczycieli, dyrekcję i rodziców uczniów,
- kluczowe dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkole są działania profilaktyczne, które będą obejmować zarówno uczniów, ich rodziców/opiekunów oraz nauczycieli. Zajęcia nie powinny być jednorazowe, a organizowane przez cały rok szkolny.

2. 6 Problem alkoholowy z perspektywy rodziców

Najważniejszymi problemami według rodziców są kolejno: przemoc i zagrożenia w Internecie, przemoc szkolna i zażywanie narkotyków. W większości rodzice są zadowoleni ze szkoły, do której chodzi ich dziecko, a także z opieki zapewnionej przez nauczycieli oraz pomocy, na którą może liczyć dziecko w razie problemów. Pozytywnie oceniany był również kontakt z wychowawcą i innymi nauczycielami. Największą wiedzę odnośnie problemów społecznych rodzice mają kolejno odnośnie papierosów, alkoholu i przemocy. Ponad polowa badanych nie wie, czy szkoła prowadzi profilaktykę uzależnień, a 29% wie o takich działaniach. Zdecydowana większość rodziców rozmawiała ze swoim dzieckiem o zagrożeniach związanych z alkoholem i innymi używkami.

Rodzice mają największą możliwość podejmowania skutecznych oddziaływań wychowawczych. Szkoła i inne instytucje mogą wspierać rodziców w wychowaniu dzieci i uzupełniać ewentualne braki wynikające ze specyficznych trudności danej rodziny. Dlatego też rekomenduje się realizowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych we współpracy z rodzicami, aby wspierać abstynencję dziecka i przygotowywać je do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Chodzi zatem nie tylko

o przekazanie informacji na temat skali problemu, ale pracę nad przekonaniami normatywnymi dotyczącymi picia alkoholu i jego szkodliwości dla młodzieży i dorosłych.

REKOMENDOWANE DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE:

- rodzice mają największą możliwość podejmowania skutecznych oddziaływań wychowawczych. Szkoła i inne instytucje mogą wspierać rodziców w wychowaniu dzieci i uzupełniać ewentualne braki wynikające ze specyficznych trudności danej rodziny. Dlatego też rekomenduje się realizowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych we współpracy z rodzicami, aby wspierać abstynencję dziecka i przygotowywać je do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Chodzi zatem nie tylko o przekazanie informacji na temat skali problemu, ale pracę nad przekonaniami normatywnymi dotyczącymi picia alkoholu i jego szkodliwości dla młodzieży i dorosłych,
- uzupełnieniem działań prowadzonych lokalnie są programy ogólnopolskie, np. „Pomarańczowa Linia" – telefon pomagający rodzicom dzieci, które piją/upijają się. Ogólnopolski telefon „Pomarańczowa Linia" 801 14 00 68 działa od poniedziałku do piątku w godz. 14:00–20:00. Poprzez propagowanie informacji o „Pomarańczowej Linii" jednocześnie przyczynimy się do tego, że osoby zainteresowane znalezieniem porad i pomocy, odnajdą placówki lokalne,
- przeprowadzenie szkoleń dla rodziców, podczas których przekazana im będzie wiedza, na temat problemu picia napojów wysokoprocentowych, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz możliwości jej zapobiegania. Rodzice powinni zostać również przeszkoleni, w zakresie reagowania, w przypadku spożywania alkoholu przez dziecko. Warto skorzystać z darmowego przewodnika Jak rozmawiać z dzieckiem o alkoholu? dostępnego na stronie trzymajpion.pl. Istotne jest dotarcie do jak największej liczby rodziców. Niezwykle istotna jest realizacja działań profilaktycznych we współpracy z rodzicami na co zwraca uwagę Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w swoich rekomendacjach za 2019 rok. Oprócz tego niezwykle ryzykowne może być przyzwolenie rodziców na spożywanie przez ich dzieci alkoholu nawet jeśli wydaje im się, że to kontrolują.

3. Główne zasoby gminy w działalności w zakresie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W ramach działań profilaktycznych, edukacyjnych kierowanych do dorosłej społeczności lokalnej od 1992 roku na terenie Gminy Dobrcz działa **Punkt Konsultacyjno-Poradniczy**, zwany Punktem Konsultacyjnym. Główne zadania Punktu to:

- informowanie o możliwościach podjęcia leczenia w placówkach terapii uzależnień,

- motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia leczenia w placówkach terapii uzależnień,
- udzielanie wsparcia pacjentom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- uruchomienie interwencji, za zgodą osoby doznającej przemocy, w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy domowej,
- informowanie o miejscach, gdzie członkowie rodzin (ofiary przemocy) mogą uzyskać schronienie, pomoc materialną itp.,
- informowanie o możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną, systemową pomoc dla osoby uzależnionej i jej rodziny.

W Punkcie Konsultacyjno – Poradniczym konsultacje prowadzą tacy specjaliści jak: Psycholog, Psychiatra, Kurator zawodowy - Specjalista przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Terapeuta ds. uzależnień. Udzielono w nim 70 porad dla osób z problemem alkoholowym dla 26 osób, 80 porad dla 31 dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym, 101 porad dla 83 osób doznających przemocy w rodzinie oraz 10 porad dla 5 osób, które stosują przemoc w rodzinie. W porównaniu z 2017 rokiem liczba osób korzystająca z porad zmniejszyła się, ale liczba porad, w jednym przypadku wzrosła.

2. Na terenie Gminy Dobrcz działa również **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która przyjmuje interesantów w pierwszy i trzeci poniedziałek każdego miesiąca w godzinach od 16.00 do 18.00 w budynku Gminnej Biblioteki. Do zadań GKRPA m.in. należy podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się w zakładzie lecznictwa odwykowego, przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu.

3. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Dobrcz jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**.

Działania pracowników socjalnych:

praca socjalna i udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom, które dzięki tej pomocy będą zdolne samodzielnie rozwiązywać problemy będące przyczyną trudnej sytuacji życiowej,
- analiza i ocena zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń,
- pomoc w uzyskaniu poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów,
- pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych,

współpraca z innymi specjalistami w celu przeciwdziałaniu i ograniczaniu patologii i skutków negatywnych zjawisk społecznych,

- współuczestniczenie w inspirowaniu, opracowaniu, wdrożeniu oraz rozwijaniu regionalnych i lokalnych programów pomocy społecznej ukierunkowanych na podniesienie jakości życia.

W 2017 r. pomocy i wsparcia udzielono 819 osobom, a w 2018 r. 850 osobom. W Gminie Dobrcz w 2018 roku najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2018 roku było kolejno: ubóstwo (137 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (97 rodzin), bezrobocie (85 rodzin) oraz niepełnosprawność (79 rodzin). W porównaniu do 2017 roku spada liczba przyznanych świadczeń ze względu na poniższe powody. Tylko w przypadku przemocy w rodzinie jest to ta sama liczba rodzin, a w przypadku trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego zauważalny jest wzrost o jedną rodzinę.

W Gminie funkcjonuje również asystent rodziny, który w ramach pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wspierał 12 rodzin, w których wychowywało się 38 dzieci. GOPS w 2018 roku rozpoczął realizację projektu pn. „Asystent osobisty Osoby Niepełnosprawnej wsparcie dla osób niepełnosprawnych w Gminie Dobrcz". Projekt realizowany jest od 5.11.2018 r. do 31.12.2019 r.

4. Partnerzy, którzy realizują część zadań z programu: Dyrektorzy szkół, pedagodzy, psychologowie, organizacje pozarządowe, sołectwa, Gminny Ośrodek Kultury i osoby fizyczne.

4. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny Programu:

• propagowanie wiedzy w zakresie skutków zdrowotnych i społecznych wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, podejmowanie działań zmierzających do zmiany wzorców spożywania tych napojów oraz zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe Programu:

• prowadzenie edukacji w zakresie szkodliwości nadmiernego spożywania alkoholu i zagrożeniach związanych z chorobą alkoholową;

• promowanie postaw trzeźwościowych oraz prowadzenie edukacji w zakresie przeciwdziałania przemocy;

• zwiększanie oddziaływań w celu motywowania do podjęcia leczenia odwykowego;

• wspieranie procesu trzeźwienia osób uzależnionych od alkoholu oraz osób będących w stanie nietrzeźwości;

• prowadzenie działań w celu ochrony ofiary przemocy w rodzinie, a także oddziaływań edukacyjnych, korekcyjnych i terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.

5. Główne kierunki działań profilaktycznych

Dla dzieci i młodzieży

a) programy profilaktyczno – wychowawcze prowadzone w szkołach i świetlicach, adresowane do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,
b) konkursy dla dzieci i młodzieży szkolnej, popularyzujące wśród uczestników zdrowe postawy wobec używek, zachowań agresywnych i promujące bezpieczne zachowania.
c) wypoczynek letni i zimowy dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,
d) pomoc specjalistyczna w Punkcie Konsultacyjno-Poradniczym.

Dla dorosłych

a) wspomaganie lokalnych inicjatyw profilaktycznych, np. ulotki i materiały edukacyjne, podczas sołeckich festynów, zawodów sportowych, i tym podobnych imprez,
b) niesienie pomocy ofiarom przemocy domowej (Punkt Konsultacyjno-Poradniczy),
c) niesienie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu, osobom współuzależnionym, a także dla sprawców przemocy (rozmowy motywujące i wspierające prowadzone przez członków GKRPA, specjalistę ds. przeciwdziałania przemocy, terapeutę ds. uzależnień),
d) szkolenia grup zawodowych, takich jak nauczyciele, pedagodzy, psycholodzy, policjanci, pracownicy socjalni, realizatorzy zajęć w świetlicach w celu podniesienia kwalifikacji do pracy z osobami, które wymagają pomocy,
e) spotkania z neofitami,
f) Warsztaty szkoleniowe „Szkoła dla rodziców".

ROZDZIAŁ II

1. Realizacja programu

Do realizacji Programu wykorzystane zostaną działania skierowane do mieszkańców Gminy Dobrcz ujęte w trzech obszarach profilaktyki:

Profilaktyka uniwersalna - ukierunkowana na całe populacje. Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji.

1. Szkolne programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży.
2. Działania edukacyjne skierowane do mieszkańców Gminy Dobrcz.
3. Pogadanki dla rodziców podczas wywiadówek w szkołach.
4. Szkolenia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla pracowników socjalnych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Lokalne diagnozy, badania i sondaże dot. problemów alkoholowych.
6. Zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych: plakaty, ulotki, książki i czasopisma problemowe.
7. Udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, organizowanie konferencji prasowych i debat w lokalnych mediach, pikników, festynów, konkursów w tym zakup nagród rzeczowych, gadżetów reklamowych.
8. Organizowanie konferencji, narad, seminariów i szkoleń dla różnych grup zawodowych pracujących w systemie pomocy dzieciom, młodzieży, rodzinom z problemem alkoholowym, a także w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Profilaktyka selektywna - ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją działalność społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych lub/ i innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Profilaktyka selektywna jest przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

1. Zajęcia środowiskowe dla dzieci i młodzieży.

2. Dożywianie dzieci uczęszczających na zajęcia socjoterapeutyczne, środowiskowe o charakterze profilaktycznym.
3. Alternatywne formy spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym i wyjazdem.
4. Kluby dla dzieci i młodzieży o charakterze profilaktycznym.
5. Wypoczynek letni, zimowy dla dzieci i młodzieży z programem socjoterapeutycznym lub profilaktycznym.
6. Działania zapobiegające przemocy w szkołach.
7. Szkolenia z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla pracowników socjalnych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Profilaktyka wskazująca - ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych. Są to działania profilaktyczne adresowane do osób (grup osób), które demonstrują wczesne symptomy problemów alkoholowych lub/i innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych, ale jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego, uzależnienia od alkoholu lub innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu opisanych w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10.

1. Zajęcia opiekuńczo – wychowawcze dla dzieci i młodzieży z elementami socjoterapii.
2. Program korekcyjny dla młodzieży upijającej się.
3. Pomoc psychologiczno–terapeutyczna dla osób współuzależnionych.
4. Doposażenie placówek lecznictwa odwykowego.
5. Program dla Dorosłych Dzieci Alkoholików.
6. Wyjazdy osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych na turnusy rehabilitacyjne.

Program realizowany będzie poprzez zadania zawarte w następujących obszarach:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności skierowanej dla dzieci i młodzieży.

4. Wspomaganie działalności instytucji, Stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy (zakazy sprzedaży alkoholu osobom do lat 18 i zakazy reklamy) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

ROZDZIAŁ III

1. Zasady wynagradzania Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zgodnie z art. 41 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzą osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Konieczność ujęcia w Gminnym Programie zasad wynagradzania członków GKRPA nakłada art. 411 ust. 5 w/w. ustawy.

1. Komisja zbiera się w pierwszy i trzeci poniedziałek każdego miesiąca.
2. W związku z powyższym, za udział w posiedzeniu GKRPA przysługuje wynagrodzenie:
   1) Przewodniczącemu GKRPA: 180,00 zł brutto;
   2) Sekretarzowi: 160,00 zł brutto;
   3) pozostałym członkom GKRPA obecnym na posiedzeniu: 120,00 zł brutto.

Podstawę do wypłacania wynagrodzeń stanowi podpis złożony na listach obecności z poszczególnych posiedzeń GKRPA oraz protokół podpisany przez Przewodniczącego GKRPA.

Kierunki działania i zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2020 rok

L.p.	Zamierzenia (działania)	Sposoby realizacji	Osoba lub instytucja odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Oczekiwane efekty
1.	**Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu**	1) koszty utrzymania i rozwijania działalności Punktu Konsultacyjno-Poradniczego w Dobrczu poprzez finansowanie wynagrodzeń specjalistów: - psychoterapeuty ds. uzależnień, - psychologa, - psychiatry, - terapeuty środowiskowego, - specjalisty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (kurator zawodowy) i pomoc prawną oraz zakup materiałów niezbędnych do pracy i zakup usług 2) opłacenie energii elektrycznej, wody w Punkcie Konsultacyjno – Poradniczym 3) zakup i dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych 4) dofinansowanie kosztów leczenia osób uzależnionych i współuzależnionych, programy psychoterapii, pomoc dla	- Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwany dalej Pełnomocnikiem Wójta, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwana dalej GKRPA, - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zwany dalej GOPS	cały rok w miarę potrzeb w miarę potrzeb w miarę potrzeb	a) zwiększenie wiedzy o społecznych skutkach uzależnienia, b) poszerzenie wiedzy o uzależnieniach, c) zwiększenie motywacji do dokonywania zmian w swoim życiu, d) przerwanie procederu przemocy, e) zmniejszenie liczby osób uzależnionych, f) objęcie pomocą większą liczbę osób szukających porad

		sprawców przemocy			
2.	**Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie**	1) dofinansowanie pobytu ofiar przemocy domowej w ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy 2) organizacja przedsięwzięć o charakterze szkoleniowym dla osób pracujących z rodzinami, w których występują problemy alkoholowe (np. członków GKRPA, pracowników socjalnych, policjantów, nauczycieli, pracowników służby zdrowia, członków zespołu interdyscyplinarnego) 3) podnoszenie kwalifikacji Członków GKRPA oraz Pełnomocnika poprzez udział w konferencjach, szkoleniach, warsztatach oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu	Pełnomocnik Wójta Pełnomocnik Wójta, GOPS Pełnomocnik Wójta	cały rok cały rok w miarę potrzeb	a) zmniejszenie poczucia bezradności w poszukiwaniu pomocy, b) objęcie pomocą specjalistyczną osób w kryzysowych sytuacjach c) podniesienie kwalifikacji
3.	**Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów**	1) finansowanie zajęć z programem socjoterapeutycznym, kompensacyjno-korekcyjnym, profilaktycznym, programów profilaktyczno – wychowawczych, opiekuńczo – wychowawczych, sportowych w świetlicach wiejskich i szkołach, zakup materiałów oraz dożywiania dzieci	Pełnomocnik Wójta, GKRPA, Dyrektorzy Szkół, Pedagodzy	cały rok	a) poszerzanie wiedzy na temat uzależnień, b) zmiana nieprawdziwych przekonań o powszechności spożywania alkoholu, nabywanie pożądanych kompetencji społecznych, c) promowanie wartości

	alkoholowych, w szczególności skierowanej dla dzieci i młodzieży	uczestniczących w wyżej wymienionych zajęciach, prelekcji nt. uzależnień, przemocy w rodzinie i grupie rówieśniczej			przeciwstawnych do ryzykownych zachowań, d) zwiększenie wiedzy medycznej, psychologicznej o społecznych skutkach uzależniania się,
		2) dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych – programy profilaktyczne, w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą dla nauczycieli, pedagogów, rodziców oraz opiekunów	Pełnomocnik Wójta, Dyrektorzy Szkół	w miarę potrzeb	e) zwiększenie kompetencji jednostki, f) poszerzenie wiedzy nt. uzależnień i nabycia umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
		3) wspieranie lokalnych działań (współpraca z instytucjami kultury, szkołami, sołectwami, organizacjami i innymi instytucjami) polegających na organizowaniu imprez o charakterze edukacyjnym i sportowym dla dzieci i młodzieży z wykorzystaniem tematyki profilaktycznej, propagującej trzeźwy styl życia i nabywanie umiejętności unikania zagrożeń w środowisku	Pełnomocnik Wójta, GKRPA	cały rok	g) zwiększenie szans na akceptację społeczną, h) poszerzenie wiedzy o problemie i oddziaływaniach wychowawczych i samooceny, i) zwiększenie motywacji do dokonywania zmian w swoim otoczeniu i życiu, zwiększenie dostępności do informacji
		4) organizowanie i finansowanie kampanii edukacyjnych, badań oraz diagnoz kierowanych do ogółu społeczeństwa gminy, zakup literatury fachowej na temat uzależnień i przemocy w rodzinie	Pełnomocnik Wójta, Dyrektorzy szkół, Trenerzy	w miarę potrzeb	

4.	**Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych**	1) dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, problemem przemocy 2) warsztaty szkoleniowe - Szkoła dla rodziców 3) wspomaganie działalności wspólnot AA, grup wsparcia, klubów abstynenta, stowarzyszeń abstynenckich, trzeźwościowych	Pełnomocnik Wójta Pedagodzy, Dyrektorzy Szkół Pełnomocnik Wójta, GKRPA	w miarę potrzeb w miarę potrzeb w miarę potrzeb	a) obozy jako integralny element i uzupełnienie całorocznej pracy z dziećmi, b) wykorzystanie sprzętu i pomocy edukacyjnych do realizacji zajęć profilaktyczno-wychowawczych, c) promowanie wartości przeciwstawnych do ryzykownych zachowań, rozwijanie zainteresowań, d) pomoc specjalisty
5.	**Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13[1] i 15 ustawy (zakazy sprzedaży alkoholu osobom do lat 18 i zakazy reklamy) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego**	1) prowadzenie rozmów z osobami uzależnionymi, motywujących do podjęcia leczenia odwykowego w ramach posiedzeń zespołów roboczych oraz wydawanie opinii odnośnie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych 2) finansowanie kosztów badania, wydawania opinii dla osób w przedmiocie uzależnienia przez biegłego psychiatrę oraz psychologa na potrzeby wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego o wszczęcie postępowania w celu poddania przymusowemu leczeniu, opłaty sądowe związane ze skierowaniem na przymusowe leczenie	GKRPA Pełnomocnik Wójta, GKRPA	pierwszy i trzeci poniedziałek w miesiącu. w zależności od potrzeb w zależności	a) ograniczanie ilości osób uzależnionych, b) motywowanie osób do leczenia odwykowego, c) podniesienie poziomu skuteczności udzielanej pomocy uzależnionym i ich rodzinom, d) uświadomienie sprzedawcom popełniania przestępstwa przy sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim, ograniczenie dostępu do nap. alkoholowych.

		3) finasowanie kosztów dojazdu Członków GKRPA i Pełnomocnika Wójta do Sądu w związku z pełnieniem obowiązków służbowych 4) szkolenie sprzedawców i członków GKRPA w zakresie przepisów dotyczących zasad sprzedaży alkoholu i sposobu prowadzenia kontroli przestrzegania tych przepisów	Pełnomocnik Wójta Pełnomocnik Wójta	od potrzeb w zależności od potrzeb	
6.	**Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej**	1) organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej	Pełnomocnik Wójta	w zależności od potrzeb	a) aktywizacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, b) odbudowanie i podtrzymywanie u osób wykluczonych społecznie zdolności do samodzielnego i efektywnego pełnienia ról społecznych, samodzielnego poruszania się po rynku pracy

Wykonanie: Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Lechosław Brzozowski, Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Przewodnicząca
Rady Gminy Dobrcz
mgr Monika Kuberska

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 4^1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r., poz. 2277) gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uchwalany jest corocznie przez radę gminy, a jego realizacja jest zadaniem własnym gminy.
W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest konieczne i zasadne.

Przewodnicząca
Rady Gminy Dobrcz
mgr Monika Kuberska